

1921–2021

Milí přátelé v České republice,

právě před sto lety předal v královském paláci v Kristiánii první československý vyslanec v Norsku své pověřovací listiny králi Haakonovi VII. Tím začal mezi našimi zeměmi blízký vztah, který pokračuje i po vzniku České republiky a Slovenské republiky. U příležitosti tohoto výročí posílám všem Čechům i Slovákům své nejvřelejší blahopřání. Jsem pevně přesvědčen, že mladé generace budou dál posilovat dobré vztahy mezi našimi zeměmi.

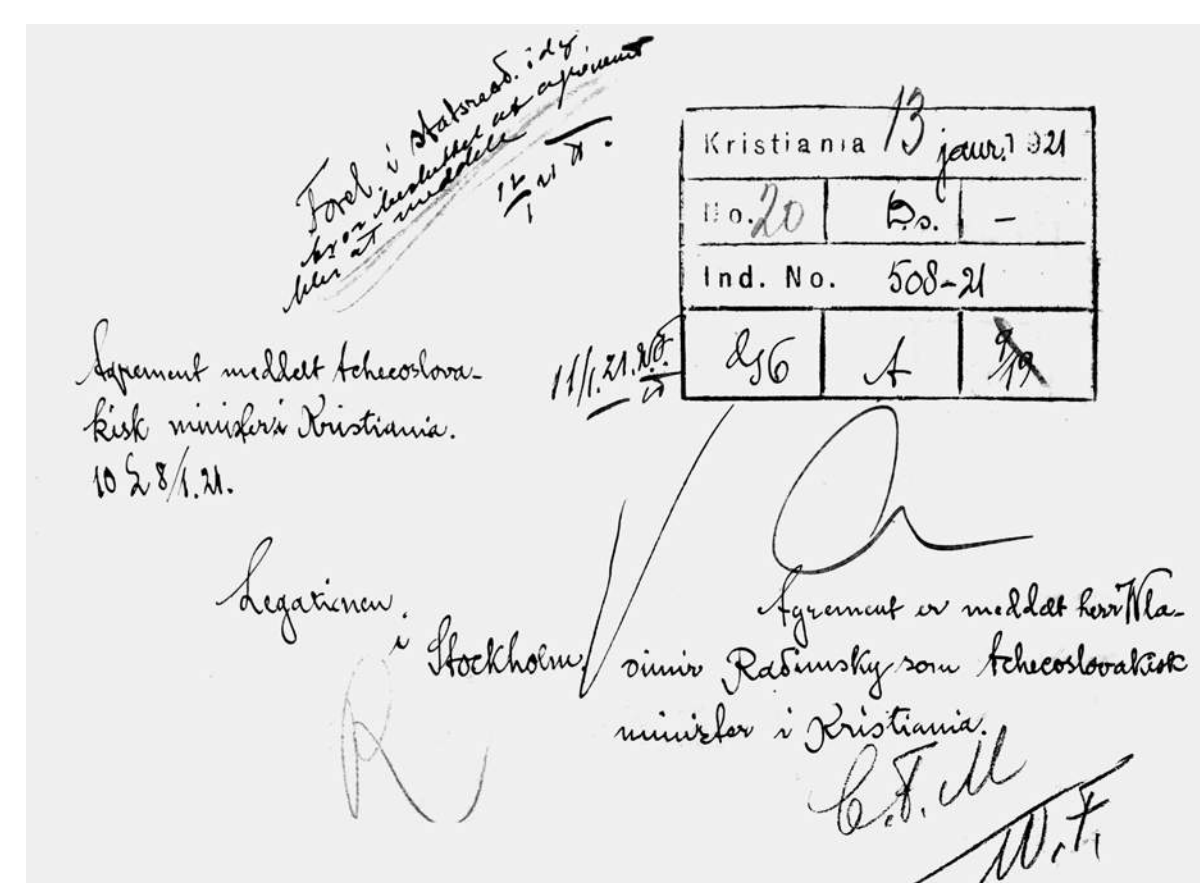
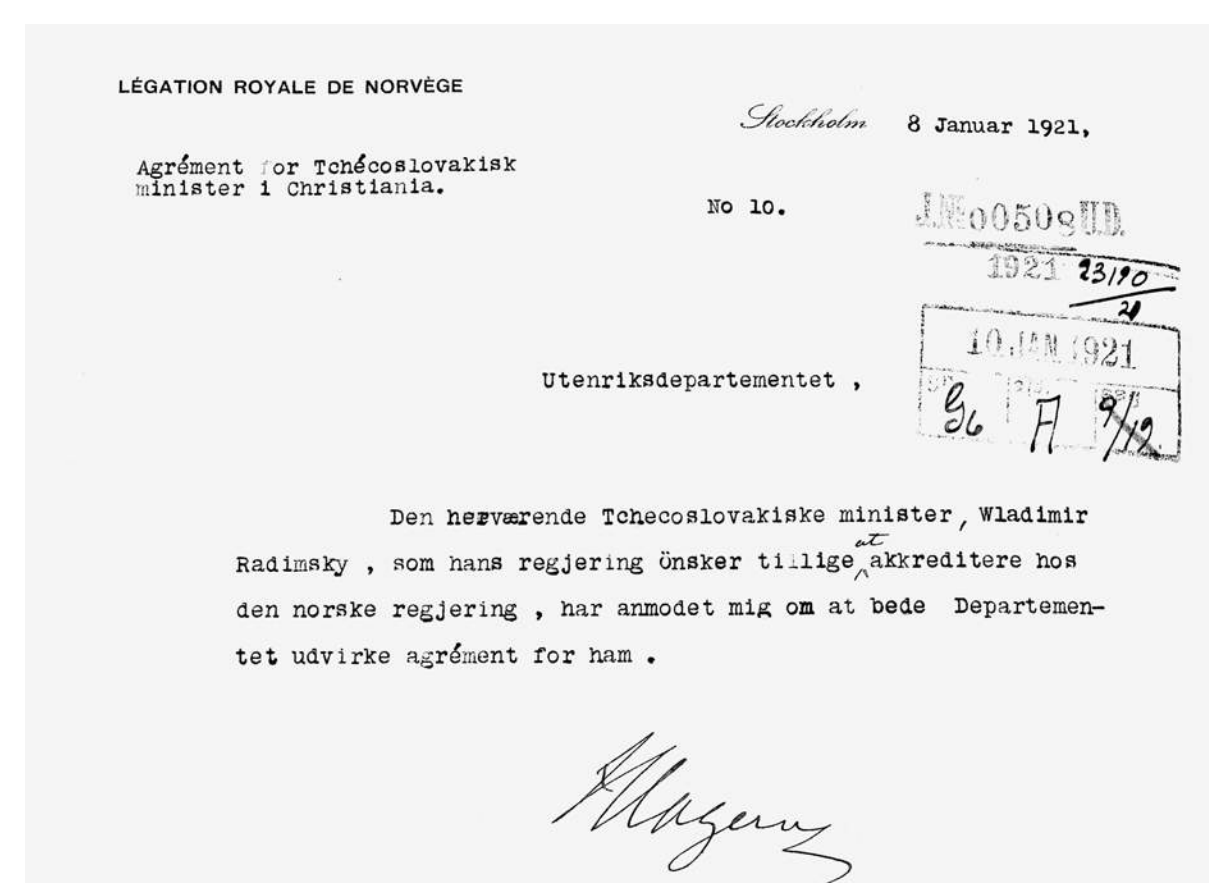
Harald R

**Norské
fondy**

1921: Norská vláda uznala královským výnosem Československo jako samostatný stát již v září 1919. Následně bylo **zahájeno navazování diplomatických vztahů**. Norské ministerstvo zahraničí dočasně jmenovalo v létě 1920 barona Theodora von Liebiega honorárním konzulem se sídlem v Liberci. Jmenování bylo oficiálně uznáno československým ministerstvem v říjnu 1920. Dne 12. ledna následujícího roku podepsal norský ministr zahraničí Nils Claus Ihlen agrément československého vyslance ve Stockholmu Vladimíra Radimského. O den později byl Radimský informován, že je přijat na dvoře krále Haakona VII. jako první československý vyslanec. Tím byl formálně navázán diplomatický vztah.

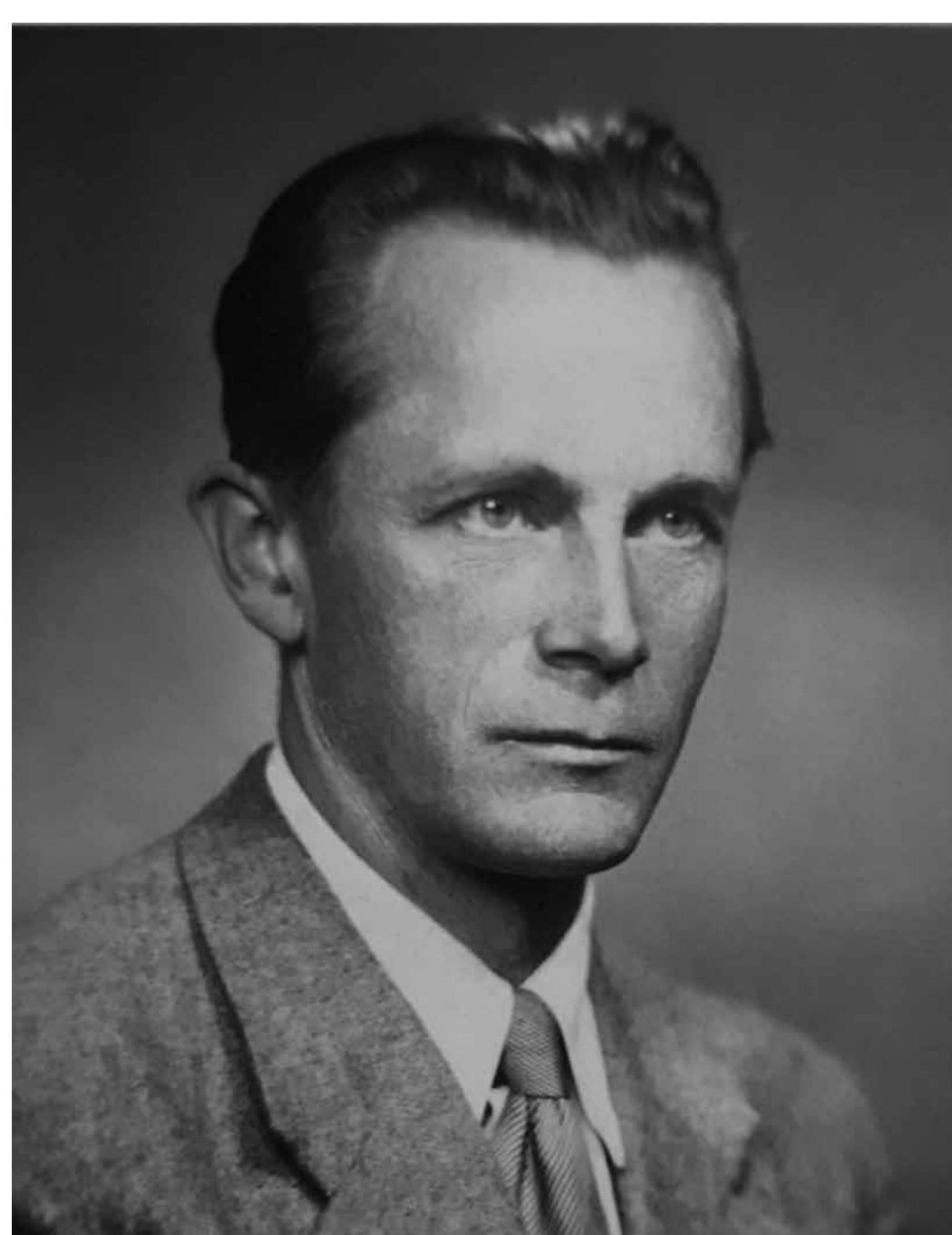
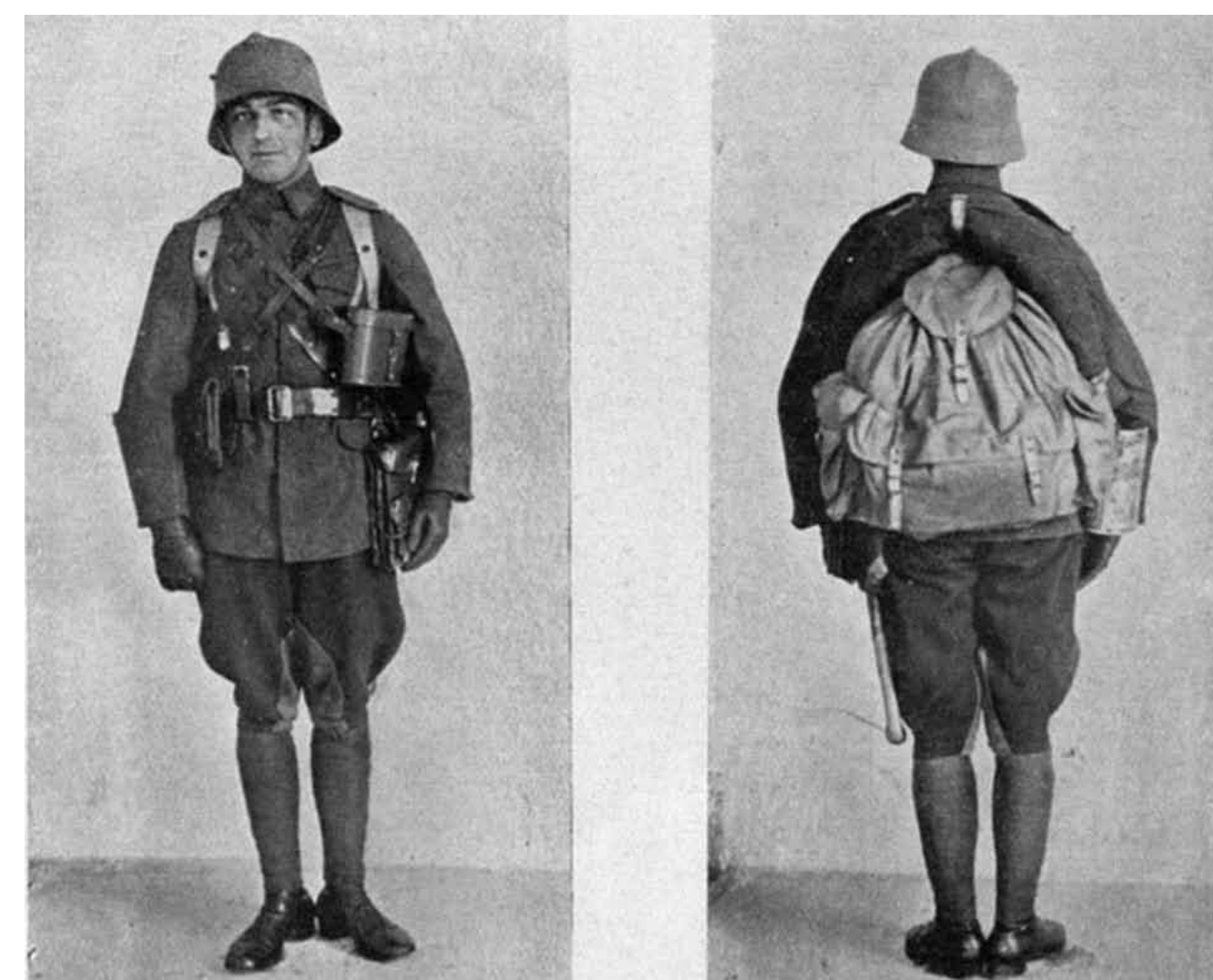
< Potvrzení Ministerstva zahraničí v Kristianii, že Československo má v Norsku svého vyslance.

1923: Podobně jako řada dalších meziválečných norských honorárních konzulů ve střední Evropě, byl i Theodor von Liebieg významný podnikatel. Ze svého sídla v Liberci řídil početné rodinné textilní továrny a proslavil se také jako jeden z prvních českých automobilistů. Ministerstvo zahraničí v Kristiánii (dnešním Oslu) později došlo k závěru, že **norský generální konzul v Československu** by měl sídlit v Praze a jeho mateřským jazykem by měla být čeština. Proto byl v roce 1923 jmenován novým honorárním generálním konzulem František Hanuš, ředitel Škody Smíchov. Později vznikly také honorární konzuláty v Brně a Bratislavě. První norský vyslanec v Československu, Niels Ch. Ditleff (současně také vyslanec ve Varšavě) předal pověřovací listiny prezidentu Masarykovi v roce 1926.

^ V letech 1946–48 byl norským honorárním konzulem Vladimír Jiří Rott.

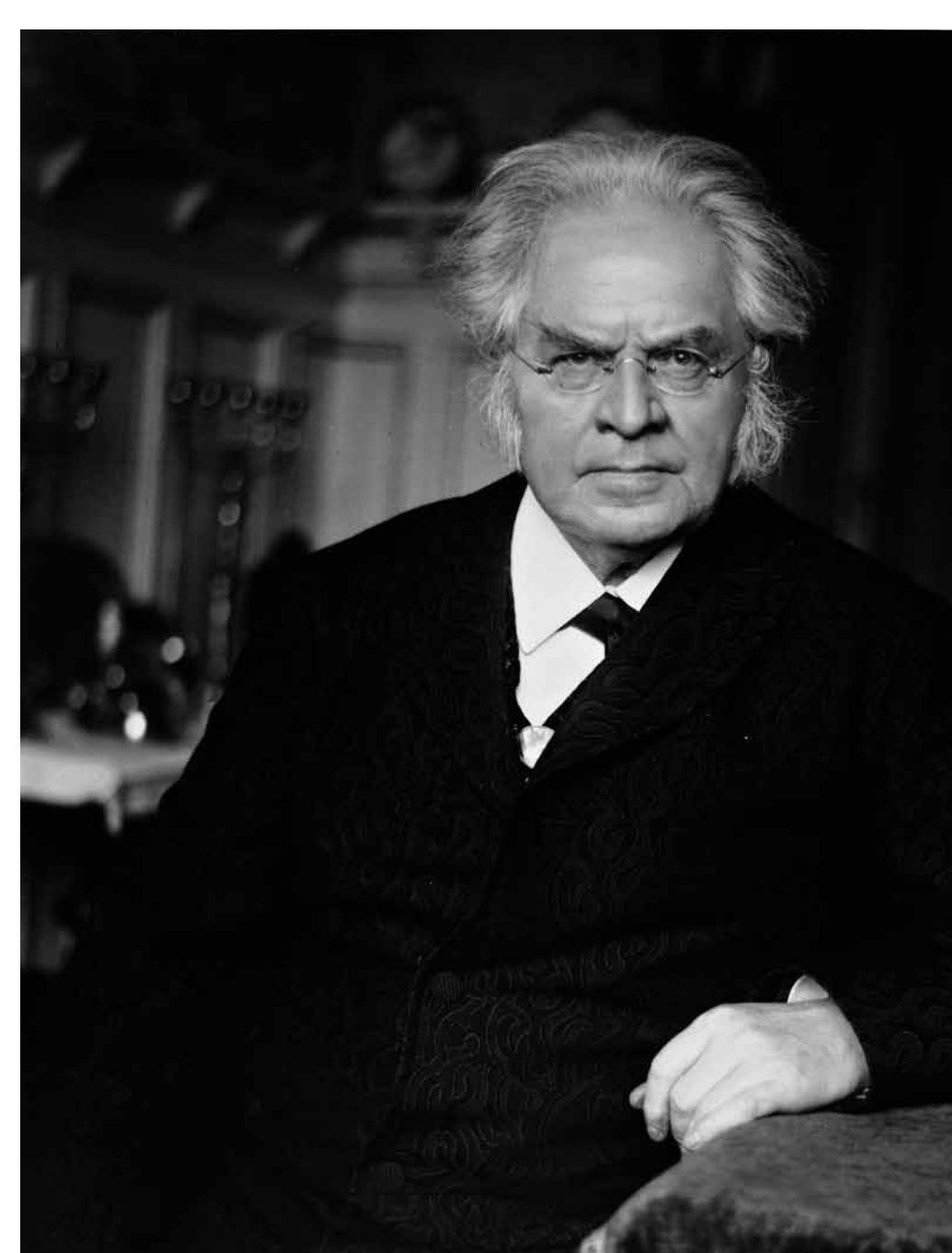
Tlumok Čs. armády vz. 23 > dodala norská firma Bergans.

1923: Obchodní výměna se rychle stala ústředním bodem vzájemných vztahů mezi Norskem a Československem. Již v roce 1919 předvídal norský deník *Aftenposten*, že „existují dobré příležitosti pro značný rozvoj našich obchodních vztahů se třemi zeměmi, které utváří tento nový stát – Čechami, Moravou a Slovenskem“. Během prvních deseti let diplomatických vztahů se **vzájemná obchodní výměna ztrojnásobila**, z čehož výrazně profitovalo Československo. Na sever se vyvážel především cukr, slad, ocel a sklo, ze severu se dovážely hlavně rybí produkty v nejrůznější podobě a nitráty. V roce 1923 uzavřely Norsko a Československo řadu obchodních dohod. Jedním z jejich prvních výsledků byla velká zakázka na dodávku tlumoků norského výrobce Bergans československé armádě.

1928: Díla norských velikánů Henrika Ibsena, Bjørnstjerne Bjørnsona či Knuta Hamsuna vycházela česky už před první světovou válkou. Přístup k české literatuře v norštině byl však omezený, protože nebyl nikdo, kdo by knihy překládal. To se změnilo v roce 1928, kdy **filolog, překladatel a novinář Olav Rytter** zahájil tříleté studium na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Rytterův překlad *Psohlavců* Aloise Jiráska, vydaný v Oslu v roce 1930, byl prvním přímým překladem z češtiny do norštiny. V následující dekádě Rytter přeložil a přebásnil řadu děl a jako novinář šířil informace o Československu.

V letech 1948–53 pracoval jako ředitel Informačního centra OSN v Praze.

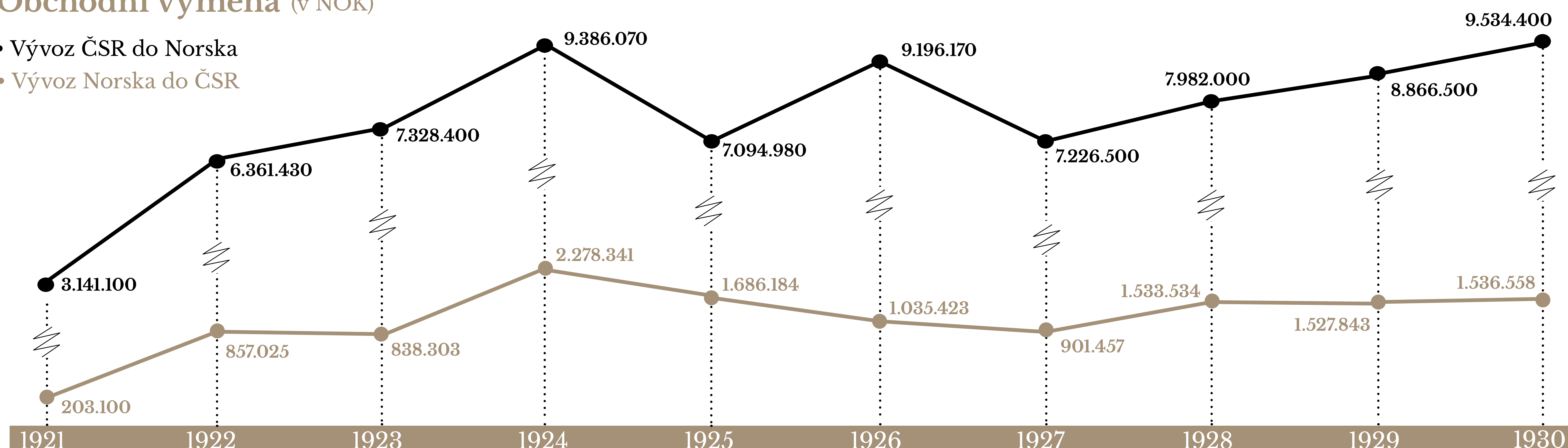

1930: V roce 1907 ve světových médiích **Bjørnstjerne Bjørnson ostře protestoval** proti novému uherskému školskému zákonu, který významně omezil výuku slovenských žáků v jejich mateřském jazyce. Norský spisovatel, dramatik a nositel Nobelovy ceny za literaturu úspěšně využil své mezinárodní prestiže, aby zastavil to, co považoval ze strany Uherska za útlak slovenské menšiny. Na znamení vděčnosti slovenského lidu byla po norském spisovateli v roce 1930 pojmenována jedna z bratislavských ulic.

V roce 1937 byl název použit pro jinou ulici, tentokrát v bratislavském Starém městě. Po válce byly v Bjørnsonově ulici také umístěny plakety na spisovatelovu památku.

Obchodní výměna (v NOK)

- Vývoz ČSR do Norska
- Vývoz Norska do ČSR

1931: Každoroční podzimní zasedání Společnosti národů v Ženevě bylo prvním mezinárodním dějištěm, na kterém se norští a českoslovenští politici poznávali. Na začátku 30. let se obě země ve Společnosti národů aktivně angažovaly za ustanovení mezinárodního právního řádu, který zajistí práva malým národům před velmocemi. Za norskou stranu se angažoval především předseda tamního parlamentu Carl J. Hambro, za Československo ministr zahraničí Edvard Beneš. Ti v Ženevě navázali celoživotní přátelství.

hory do Bergenu, odkud pluli parníkem podél norského pobřeží na sever až k mysu Nordkapp. V této nesmírně populární knížce (dočkala se osmi vydání) český spisovatel podává sympatický obrázek obyvatelů severu. Norové jsou prý venkovsky bezprostřední a přátelští, mají literární talent, nepotřebné jazykové zákony a žijí v místech, kde by nikdo nevěřil, že je to možné.

1937: Výstava *Československé knihy* v Oslu představovala první obsáhlou prezentaci české a slovenské literatury norskému publiku. Představena byla díla v církevní slovanštině, první tisky i moderní knihy.

1938: Hitlerův nástup k moci značně posílil diplomatickou spolupráci Norska a Československa. V roce 1936 přijel do Prahy norský ministr zahraničí Halvdan Koht na jednání se svým československým protějškem Kamillem Kroftou. O rok později mu Krofta v Oslu návštěvu oplatil. Jejich společný politický cíl spočíval v posílení mezinárodního práva, a tím kolektivní bezpečnosti menších evropských národů. Mnichovská dohoda představovala pro snahu malých států totální zmar. „Všechna ta zbabělost je děsivá,“ hlásil z Ženevy Carl J. Hambro.

1935: V únoru 1935 ČSR pořádalo již podruhé mistrovství světa v klasickém lyžování. Soutěž ve skocích na lyžích, která proběhla na devadesátimetrovém můstku ve Štrbském Plese, znamenala triumf pro norské sportovce. Lyžařská hvězda Birger Ruud zvítězil se skoky o délce 58 a 57,5 metru, v těsném závěsu za ním se umístili Reidar Andersen a Alf Andersen. Norští sportovci získali také dvě stříbrné a dvě bronzové medaile v běhu na lyžích. Mistrovství ve Vysokých Tatrách potvrdilo, co většina Čechoslováků už věděla: v lyžařských sportech je Norsko tvrdá konkurence!

^
Norští skokani ve Štrbském Plese, Birger Ruud třetí zleva.

< **1936:** Na podzim 1936 vyšel v *Lidových novinách* první díl cestopisu Karla Čapka *Cesta na sever*. Zde Čapek vtipně a bystře popisuje, jak se s manželkou Olgou Scheinpflugovou a jejím bratrem Karlem toho léta vydali vlakem do Osla, kde na Čapka velmi zapůsobily vikinské lodě. Poté putovali přes strmé

< Židovští chlapci z ČSR, které se podařilo přesunout z okupovaného Norska do bezpečí ve Švédsku.

1939: Měsíc před tím, než německé jednotky vpochodovaly do Čech a Moravy, otevřela norská humanitární organizace Nansenhjelpen v Praze provizorní kancelář. V následujících týdnech dostal ředitel

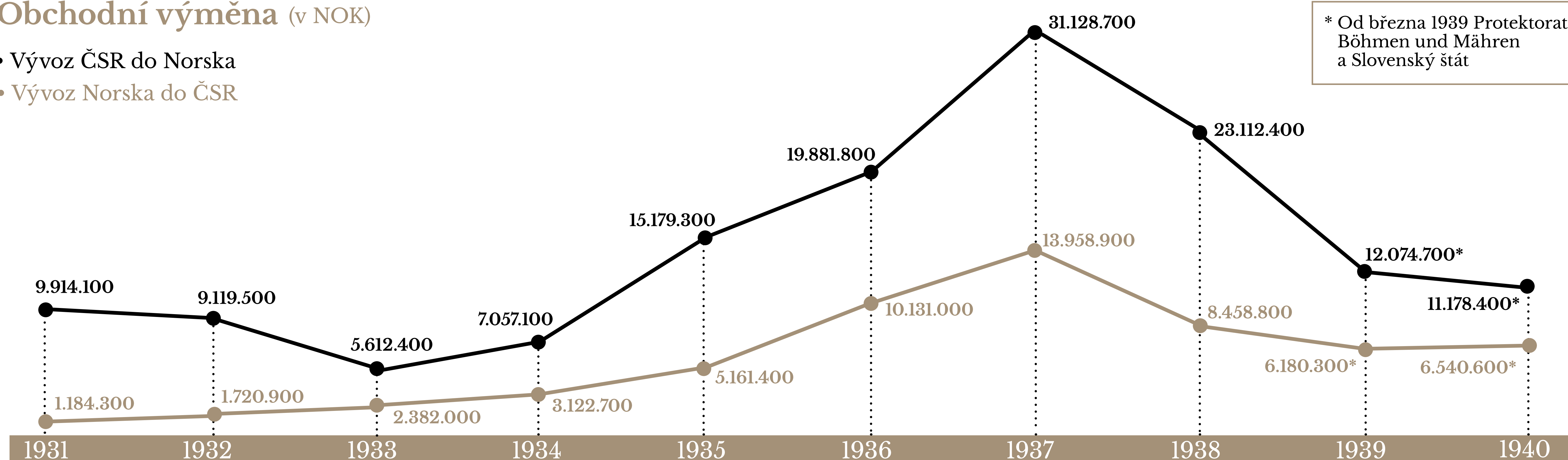
organizace Odd Nansen a jeho kolegové přibližně 200 československých, rakouských a německých uprchlíků do dočasného bezpečí v Norsku. Během doprovodné akce přepravili do Osla také 35 židovských dětí z Prahy, Brna a Bratislavy. Díky pohotové reakci odbojářů v roce 1942 se mnohé z těchto dětí podařilo bezpečně přesunout z okupovaného Norska do Švédska.

1940: V říjnu 1940 si norská exilová vláda a československá exilová vláda vyměnily nůty o „reaktivaci“ diplomatických vztahů. Ingvald Smith-Kielland se stal norským chargé d'affaires v Československu, Ladislav Szathmáry v Norském království, oba sídlili v Londýně. Poprvé byly tyto dvě země v každodenním diplomatickém kontaktu.

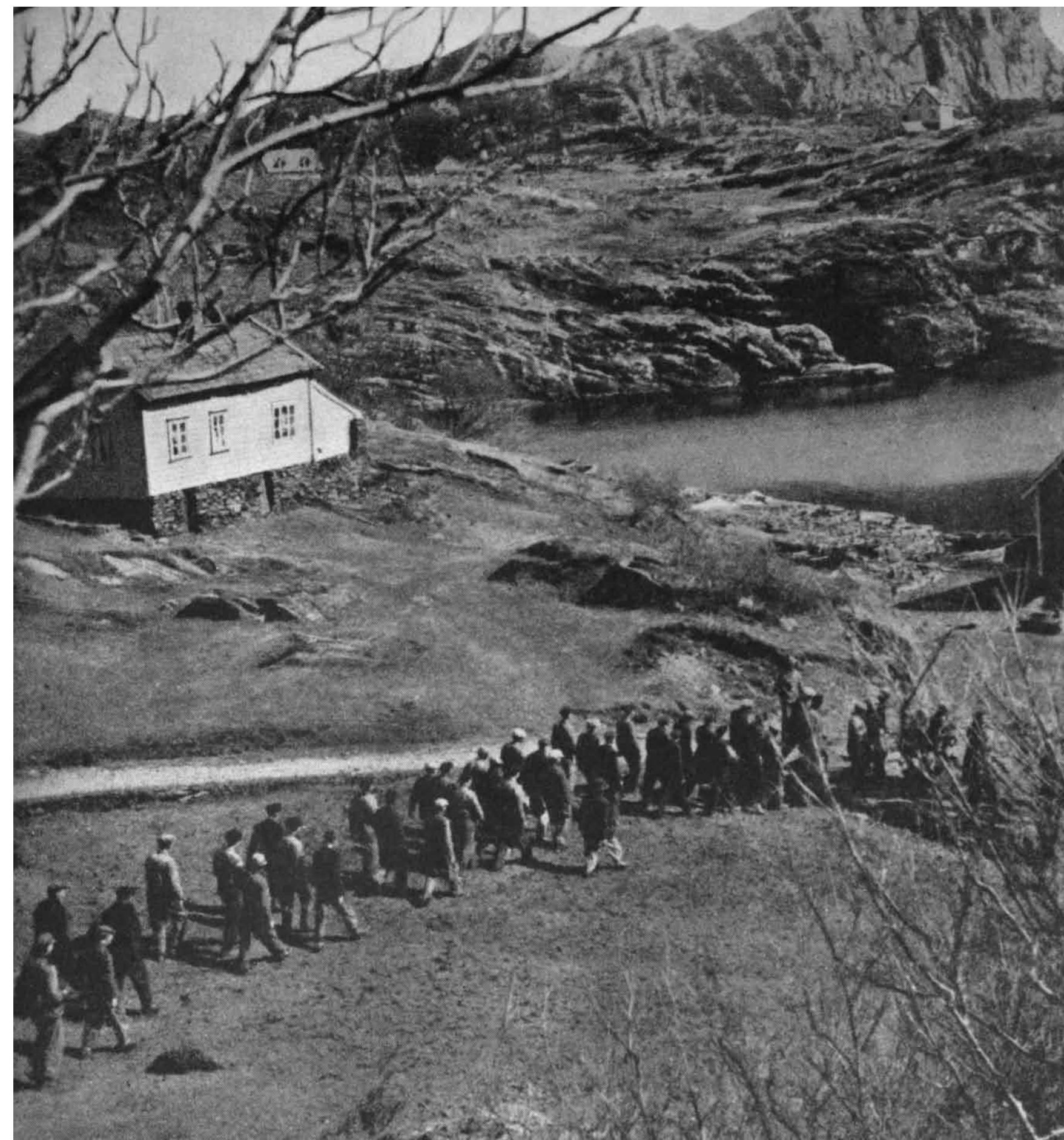
Obchodní výměna (v NOK)

- Vývoz ČSR do Norska
- Vývoz Norska do ČSR

1941: Společný osud země okupované nacistickým Německem způsobil, že členové **československé a norské exilové vlády v Londýně** navázali silné politické i osobní vztahy. Během četných schůzek se navzájem povzbuzovali v organizaci odboje, který probíhal v jejich domovinách. Ke konci války bylo často diskutováním tématem rovněž politické uspořádání Evropy po osvobození. Mohly jsme my, malé státy, fungovat jako most mezi Západem a Východem?

Obec Telavåg (vpravo) byla stejně jako Lidice (vlevo) v roce 1942 srovnána se zemí a všichni muži buď popraveni nebo odvezeni do koncentračního tábora jako odplata za likvidaci dvou příslušníků Gestapa.

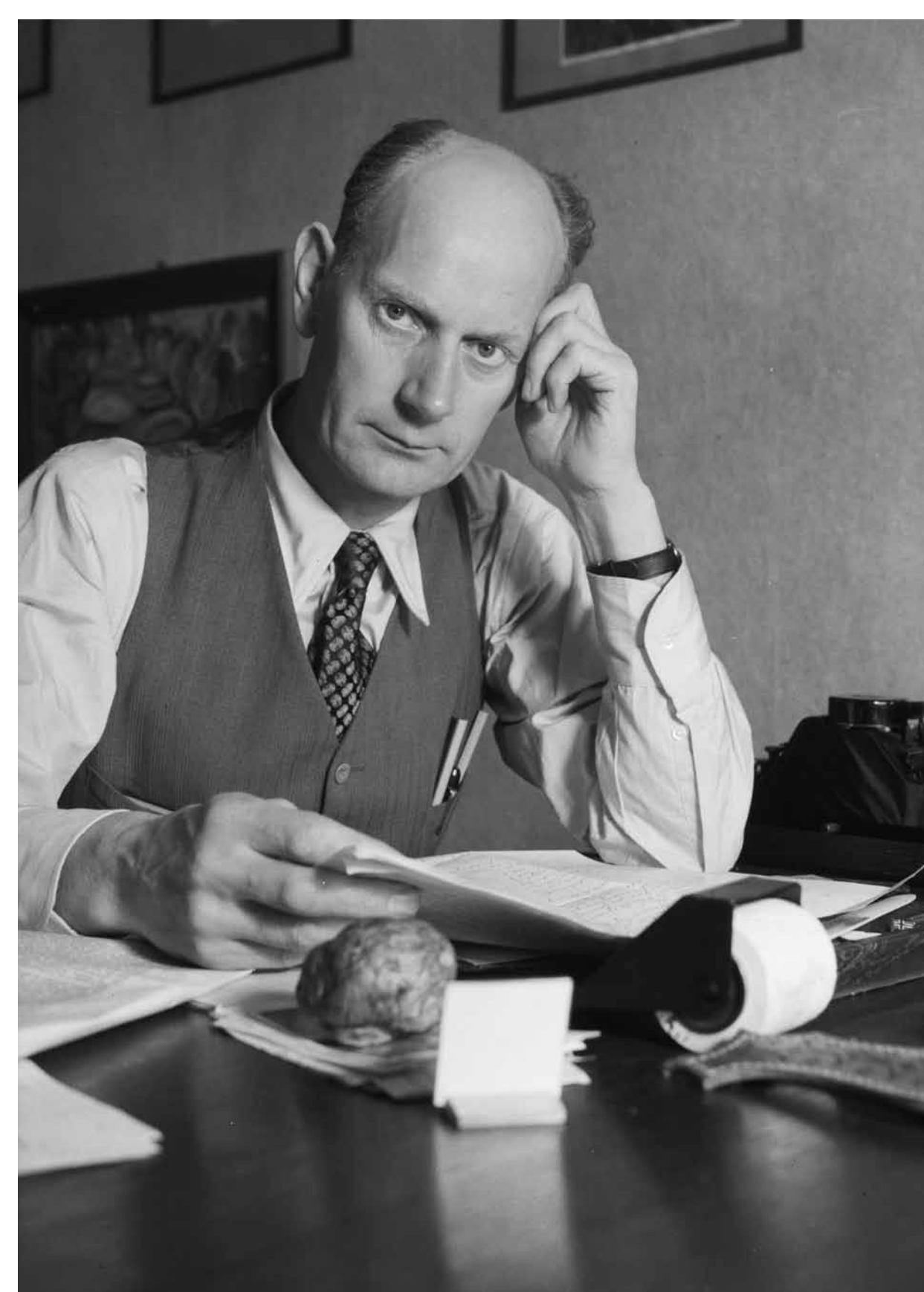
1941-1951

< 1942: Na podzim 1942 povolaly okupační úřady v Protektorátu mladé muže, ročníky 1921 a 1922, na nucenou práci v Říši. Více než 1 400 mladých Čechů bylo v rámci **totálního nasazení posláno do Norska**. Většina z Einsatzgruppe Wiking stavěla opevnění podél pobřeží v severním Norsku nebo pracovala na prodloužení železnice z Trondheimu do Narviku. Přinejmenším osm nasazených zahynulo v důsledku pracovního úrazu. Šedesátce Čechů se podařilo uprchnout do Švédska a řada z nich se přihlásila ke službě v československých jednotkách ve Velké Británii. Nucená práce mnoho těchto „Noráků“ poznamenala po zbytek života.

1944: Exilové vlády v Londýně prohlásily 8. prosinec, datum narození spisovatele Bjørnstjerne Bjørnsona, **oficiálním dnem norskó-československého přátelství**.

Odhalení pamětných plaketů v Bjørnsonově ulici v Bratislavě v roce 1946. >

1948: Norská sociálně-demokratická vláda se stoupajícím znepokojením sledovala vývoj v Československu. Čtyři dny po „Vítězném únoru“ se premiér Einar Gerhardsen **ostře vymezil proti Klementu Gottwaldovi a KSČ**: „S československým lidem jsme cítili zvláštní spřízněnost. Proto je velmi bolestné být svědkem toho, co se nyní odehrává. (...) Tvrdí, že zvítězila vůle lidu. My ostatní těžce chápeme, proč je nezbytné odstavit parlament, který si

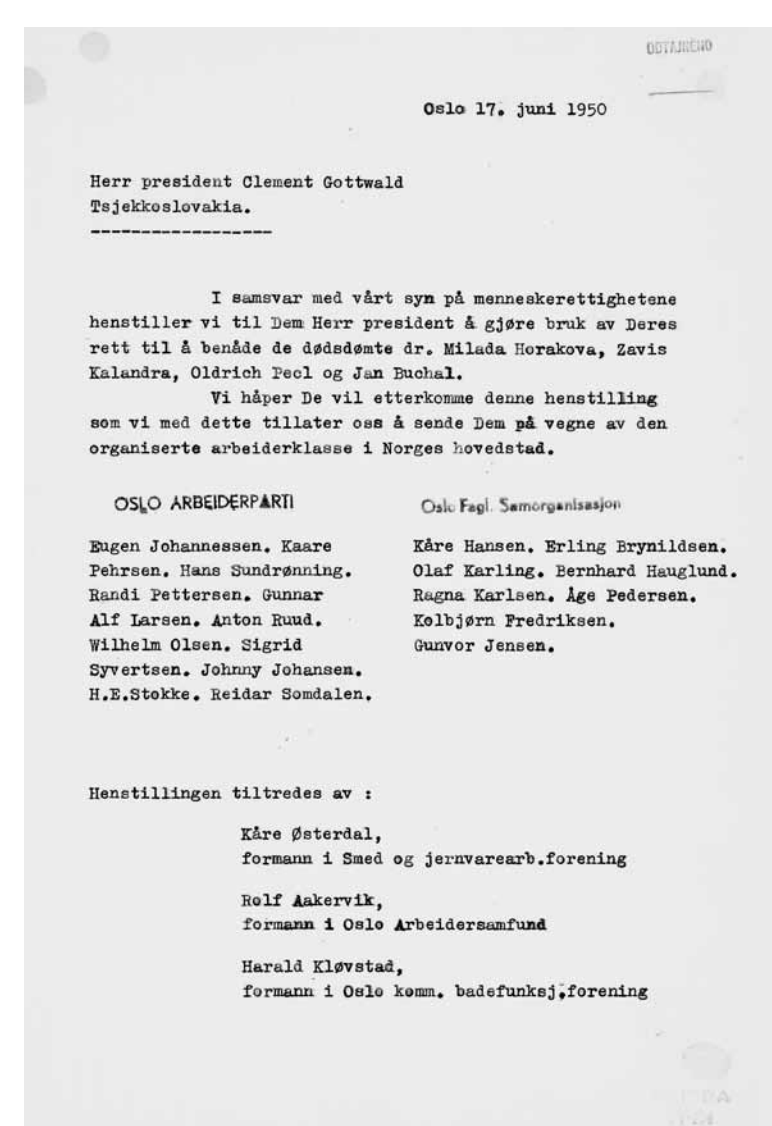
lidé sami zvolili.“ Komunistický puč v Praze byl jedním z rozhodujících faktorů pro vstup Norska do NATO o rok později.

^ Vyslanec Ingvald Smith-Kielland na Hradě u prezidenta Beneše.

1945: Na znamení přátelských vztahů s Československem **bylo otevřeno norské velvyslanectví v Praze**. Ministr zahraničí Jan Masaryk v den norskó-československého přátelství pozdravil norský národ rozsáhlým článkem v deníku *Aftenposten*: „Obě naše země byly okupovány a pustošeny stejným nepřítelem. Čecho-slováci a Norové bojovali a umírali za stejné ideály svobody a demokracie.“ V témže roce byla uzavřena Brettonwoodská dohoda, která znamenala snazší obchodní spolupráci.

1950: Ve zinscenovaném procesu s Miladou Horákovou, Závěšem Kalandrou, Oldřichem Peclem a Janem Buchalem se prokurátor **Urválek opakovaně zmínil o Norsku**. Podle Urválka norský zastupitelský úřad funguje jako spojka mezi „Horákovou a spol.“ a „reakčními silami“ na Západě. Po vynesení rozsudku prezident Gottwald dostal tři telegramy různých politických a společenských organizací z Norska, které shodně požadují udělení milosti pro odsouzené. Justiční vražda M. Horákové a dalších tří odsouzených vyvolala v Norsku šok a znechucení.

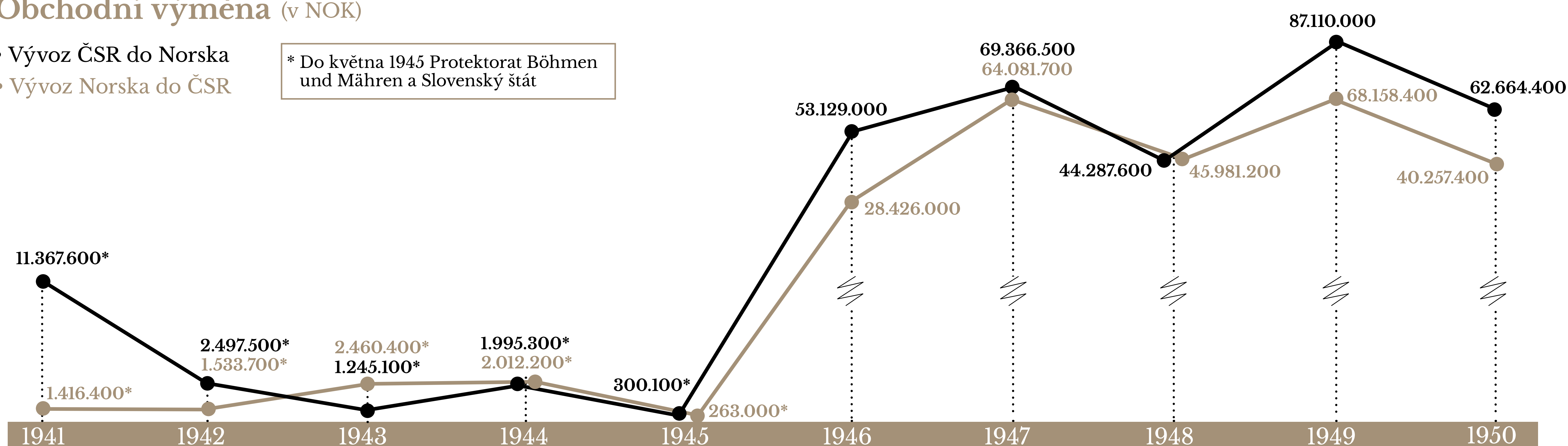

< Telegramy předsedů 13 odborářských organizací v Oslu, kteří vyzvali prezidenta Gottwalda, aby omilostnil M. Horákovou.

Obchodní výměna (v NOK)

- Vývoz ČSR do Norska
- Vývoz Norska do ČSR

* Do května 1945 Protektorat Böhmen und Mähren a Slovenský stát

1951: Norsko-československý pomocný spolek (NČPS) začal pracovat na podpoře asi 300 československých uprchlíků, kteří po únoru 1948 odešli do Norska. Energetická vedoucí spolku Anna Kvapilová byla za války uvězněná v koncentračním táboře Ravensbrück, kde navázala přátelství s řadou norských vězeňkyň. Proto poté, co jako spolupracovnice M. Horákové v roce 1948 musela z ČSR uprchnout, emigrovala do Norska. V čele NČPS Kvapilová po čtyři desetiletí informovala norskou veřejnost o situaci v totalitním Československu. Za celoživotní humanitární činnost a pomoc československému exilovému hnutí jí prezident Havel udělil v roce 1991 Řád Tomáše Garrigua Masaryka.

Anna Kvapilová s Petrem Zenklem, předsedou Rady svobodného Československa v Oslu. >

1951-1961

1952: Československo na Zimních olympijských hrách v Oslu reprezentovalo 22 sportovců, z nichž bylo 17 hokejistů a 5 běžkařů. Nejlépe se na 4. místě umístil hokejový tým. Běžkaři získali pěkné 8. místo ve štafetě na 4×10 km.

1957: Stranický deník *Rudé Právo* tvrdí, že archivář Norského velvyslanectví v Praze, Einar N. Stenersen, je zpravodajským důstojníkem, který získal známého novináře Vladimíra Veselého z Československé televize k špionáži pro USA. V srpnu 1957 byl Veselý za špionáž ve prospěch USA a „další západní země NATO“ odsouzen k 25 letům vězení. Později toho podzimu byl kulturní atašé na Československém velvyslanectví v Oslu František Matal odhalen jako důstojník StB a přinucen Norsko opustit. ✓

1957: V polovině roku 1957 se Československu naskytla zajímavá příležitost rozšířit své obchodní aktivity v Norsku. V kraji Telemark místní energetická společnost Vestfold Kraftselskap právě dokončovala velkou vodní elektrárnu Hjartdøla, která využívala 555 metrů vysoký spád mezi jezery Breivatn a Hjartsjåvatnet. Po zkoumání nabídek od řady výrobců turbín se majitelé elektrárny rozhodli pro nabídku československého podniku Technoexport. Za dvě československé turbíny o výkonu 2×60 MW, které byly koupeny na úvěr, norská energetická společnost zaplatila tehdy závratnou sumu 3 169 695 Kčs.

1957: Na jaře roku 1957 nakladatelství Mladá Fronta vydalo mezinárodní bestseller norského cestovatele a zoologa Thora Heyerdahla *Ve znamení Kon-Tiki* v překladu Dagmar Chvojkové-Pallasové. Celý náklad 17 400 kusů byl okamžitě rozebrán. Heyerdahlova kniha zaujala kritiky nejen „svým živým

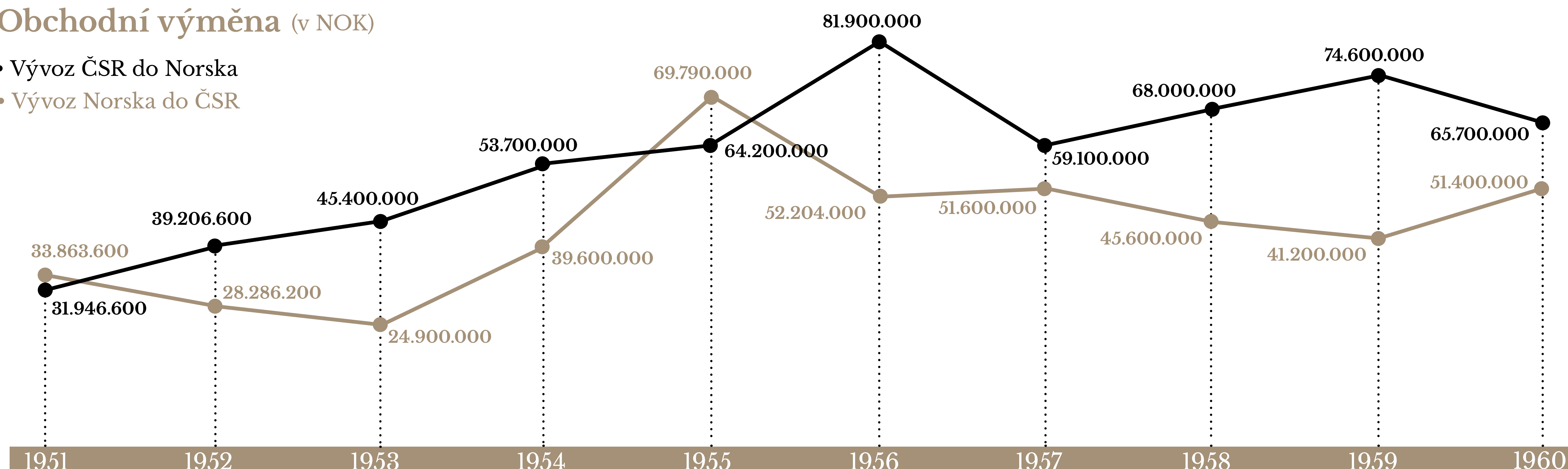
vyprávěním“ a „typickým severským humorem“, ale patřila k těm málo knihám, jejichž prostřednictvím čtenáři v totalitním Československu mohli cestovat po exotických končinách alespoň prstem po mapě. Další čtyři vydání *Ve znamení Kon-Tiki* do začátku normalizace udělaly z Thora Heyerdahla jednoho z nejprodávanejších norských autorů v Československu.

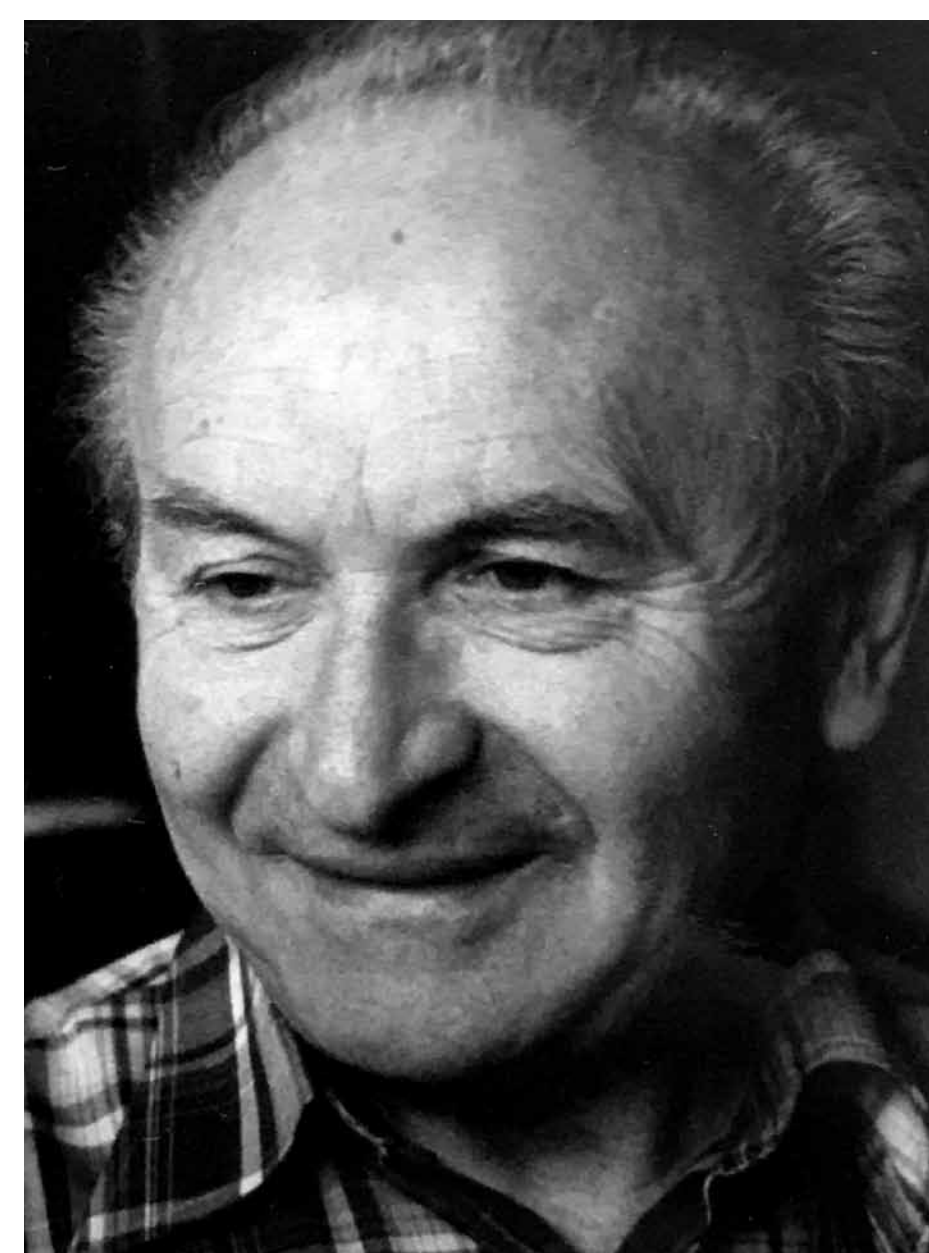
1959: Anna Kvapilová a NČPS uspořádaly první z řady **letních táborů pro české a slovenské děti** v Oslu. Děti z uprchlických táborů či z rodin emigrantů v západní Evropě byly pozvány na měsíční pobyt u Oslofjordu. Zde se jim dostalo výuky českého a slovenského jazyka, historie a kultury. Na program byla i sportovní klání, výpravy na borůvky a koupání. Díky darům podnikatelů mohl spolek v roce 1962 zakoupit dům ve Storsandu, který byl přestavěn na letní školu. Do sametové revoluce zde strávilo léto výukou a volnočasovými aktivitami odhadem přes tisíc mladých Čechoslováků.

Obchodní výměna (v NOK)

- Vývoz ČSR do Norska
- Vývoz Norska do ČSR

1962: Díky zvláštnímu příspěvku norského ministerstva zahraničí mohl Bergenský mezinárodní hudební festival v roce 1962 **přivítat Českou filharmonii**, podle pořadatelů „jeden z nejvýznamnějších světových symfonických orchestrů“. Lístky na oba koncerty českých filharmoniků s dirigentem Karlem Ančerlem a houslovým sólistou Josefem Sukem mladším byly vyprodány. První den si publikum poslechlo Smetanovu *Mou vlast* a Beethovenovu Symfonii č. 4. Druhý den byl na programu Antonín Dvořák, Bohuslav Martinů a Josef Suk. Místní deník *Bergens Tidende* o vystoupení informoval nadšeně: „Zazněla souhra a dynamika orchestru na vysoké úrovni.“

1965: Vysokoškolským studentům na Filozofické fakultě v Brně je poprvé nabízena možnost navštěvovat kurzy norštiny. Kurzy se uskutečnily zásluhou

germanisty Josefa B. Michla, který se po návratu ze stáže v Norsku v roce 1947 stal neúnavným propagátorem norského jazyka a literatury. Na Filozofické fakultě v Praze vznikl samostatný vysokoškolský obor norština v roce 1969. Kurzy norštiny byly ale na Univerzitě Karlově pořádány již od roku 1936. Prvním propagátorem norského jazyka a kultury na UK byl profesor germanistiky Arnošt Vilém Kraus, který do češtiny přeložil mj. Ibsenovu *Divokou kachnu* (1910).

< Vystoupení České filharmonie na Bergenském festivalu bylo hudební událostí roku v Norsku.

1961–1971

1966: Osm let poté, co bylo velvyslanectví v Praze uzavřeno, se vláda premiéra Pera Bortena rozhodla posílit vztahy s Československem a **ambasáda byla znovu otevřena**. Norský velvyslanec se přestěhoval do rezidence v Bubenči, ve které do roku 1964 žil tehdejší předseda Národního shromáždění Z. Fierlinger. Neoklasicistní vilu v ulici Na Zátorce nechali v roce 1929 postavit manželé Ema a Artur Melicharovi, kteří zde ve 30. letech hostili významné kulturní osobnosti. Manželé Melicharovi byli během holokaustu zavražděni. Jejich příbuzní v roce 2005 vilu prodali Norsku, které ji nadále využívá jako rezidenci svých velvyslanců.

1966: Na 3. mezinárodním jazzovém festivalu v Praze účinkovali **norští hudebníci** Karen Krog (zpěv), Jan Garbarek (saxofon) a Kurt Lundgren (kontrabas). Severští muzikanti během svého pobytu v Československu pocítili silný závan svobody. „Jak během koncertů v Lucerně, tak v celé Praze byla ohromná nálada, Češi byli nesmírně otevření,“ vzpomíná Karen Krog, která spolu s Garbarekem účinkovala i v Plzni a Ostravě. Koncert v pražské Lucerně, který natočil a později v celém východním bloku vysílal *Hlas Ameriky*, odstartoval zpěvaččinu mezinárodní jazzovou kariéru.

1968: Den po vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa vyjádřila norská vláda a parlament **jednoznačnou podporu Pražskému jaru**. Norsko veřejně uznalo A. Dubčeka a jeho režim jako jediné legitimní vedení státu, cizí vojska byla vyzvána, aby neprodleně opustila Československo. S okamžitou platností byly státní návštěvy představitelů okupačních mocností v Norsku naplánované na daný rok zrušeny. 28. října 1968 uspořádal NČPS celostátní akci, během

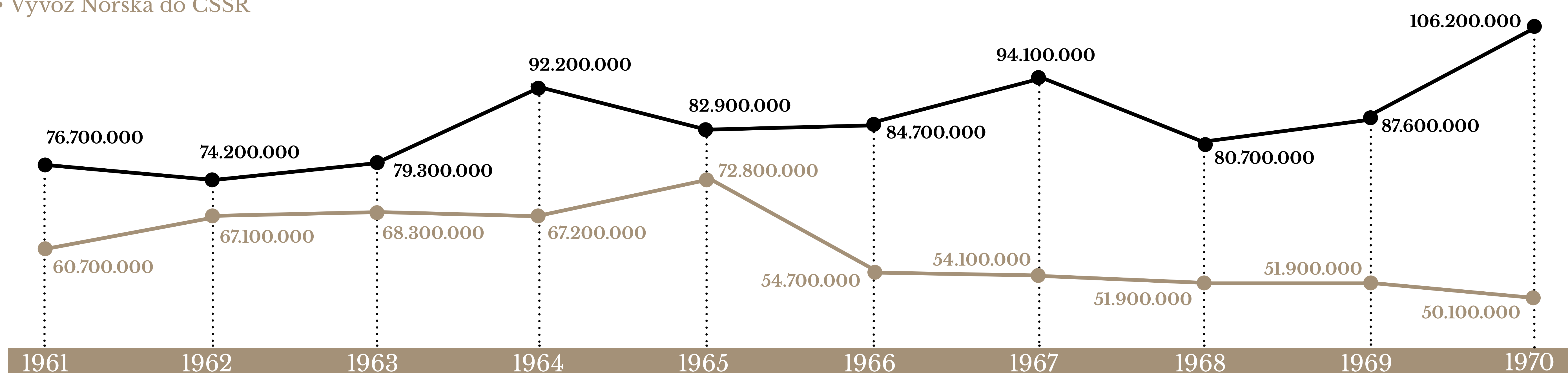
které Norové po celé zemi vyvěsili československé vlajky. Současně se v hlavní aule Univerzity v Oslu konal slavnostní večer na podporu Československa s účastí krále Olava V.

1970: V Norsku žijící překladatelka, **komenioložka a literární historička Milada Blekastad** začala dlouhodobě podporovat spisovatele v normalizačním Československu. Blekastad byla vnučkou známého pražského nakladatele Františka Topiče, jehož nakladatelství se orientovalo na severské autory. Milada Topičová se v roce 1934 vdala za norského malíře Hallvarda Blekastada a odstěhovala se s ním do jeho rodného Gausdal. V Norsku strávila téměř 70 let a do norštiny přeložila na 20 titulů od autorů jako Karel Čapek, Ivan Klíma, Milan Kundera, Ludvík Vaculík nebo Václav Havel. Vydala zde také řadu vědeckých článků i dvě monografie o české literatuře.

Obchodní výměna (v NOK)

- Vývoz ČSSR do Norska
- Vývoz Norska do ČSSR

1972: Bergen je jedním z pouhých dvou měst ve Skandinávii, kde cestujícím v hromadné dopravě slouží trolejbusy. Začátkem 70. let obdrželo toto západonorské město první z celkem **20 trolejbusů Škoda 9Tr** vyrobených v Ostrově nad Ohří. Obyvatelé Bergenu si československé dvounápraváky velmi oblíbili díky jejich spolehlivosti a nevšednímu designu. Trolejbusy Škoda 9Tr byly v Bergenu v provozu až do roku 1986. Byly jedinými trolejbusy, které se Škodě během studené války podařilo prodat do západní Evropy. V roce 2019 Bergen znovu objednal 10 trolejbusů Škoda.

Československé trolejbusy
Škoda 9Tr v Bergenu.

1973: Navzdory chladným politickým vztahům **obchod mezi Norskem a Československem soustavně rostl**. Na podzim roku 1973 norská delegace pod vedením ministra obchodu Jense Evensena navštívila Československo. Během pobytu v Praze podepsali Evensen a jeho československý protějšek Andrej Barčák, ministr zahraničního obchodu, novou bilaterální obchodní dohodu na další čtyři roky. Aby se případné obchodní překážky odstranily, byla založena smíšená komise, která se poté scházela jednou ročně v Oslu a Praze. Nová dohoda přispěla k tomu, že obchodní výměna mezi oběma zeměmi v dalším desetiletí vzrostla o 50 procent.

1975: V norské veřejnoprávní televizi NRK se poprvé vysílala pohádka **Tři oříšky pro Popelku** natočená v koprodukcí Československa a Východního Německa. Od té doby se film režiséra Václava Vorlíčka s ikonickou hudbou Karla Svobody stal norskou vánoční klasikou. Popelku Libuši Šafránkovou a prince Pavla Trávníčka si s vánočními svátky Norové spojují stejně neodmyslitelně, jako se stromečkem, perníčky a pochoutku lutefisk. Zvláště oblíbený je zde známý herec Knut Risan, který dabuje všechny postavy sám.

1976: Josef Rakoncaj, Petr Plachecký, Jiří Janiš, Václav Šírl a Miroslav Šmíd se zapsali do mezinárodní lezecké historie. V březnu roku 1976 **zvládli jako vůbec první lezci zimní výstup** Anglickou cestou v severní stěně masivu Trollryggen v západním Norsku. Zdolat 1 200 metrů kolmou granitovou skálu zabralo českým horolezcům dvanáct dní. K triumfu došlo po třech letech od tragédie, která se udála v létě 1973. Tehdy přišlo o život pět českých lezců při pokusu zlézt východní pilíř Trollryggen.

1980: Norský automobilový závodník John Haugland zvítězil v roce 1980 již potřetí jak v Barum Rallye, tak v Rallye Škoda (Bohemia). Jako tovární jezdec týmu Škoda Motorsport od roku 1972 do roku 1990 přinesl norský pilot Škodě celkem 106 vítězství v mezinárodních soutěžích. Zúčastnil se 32 závodů Mistrovství světa v rallye, většinou za volantem vozu Škoda 130 RS. John Haugland je dodnes nejúspěšnější závodní jezdec okřídleného šípů v historii.

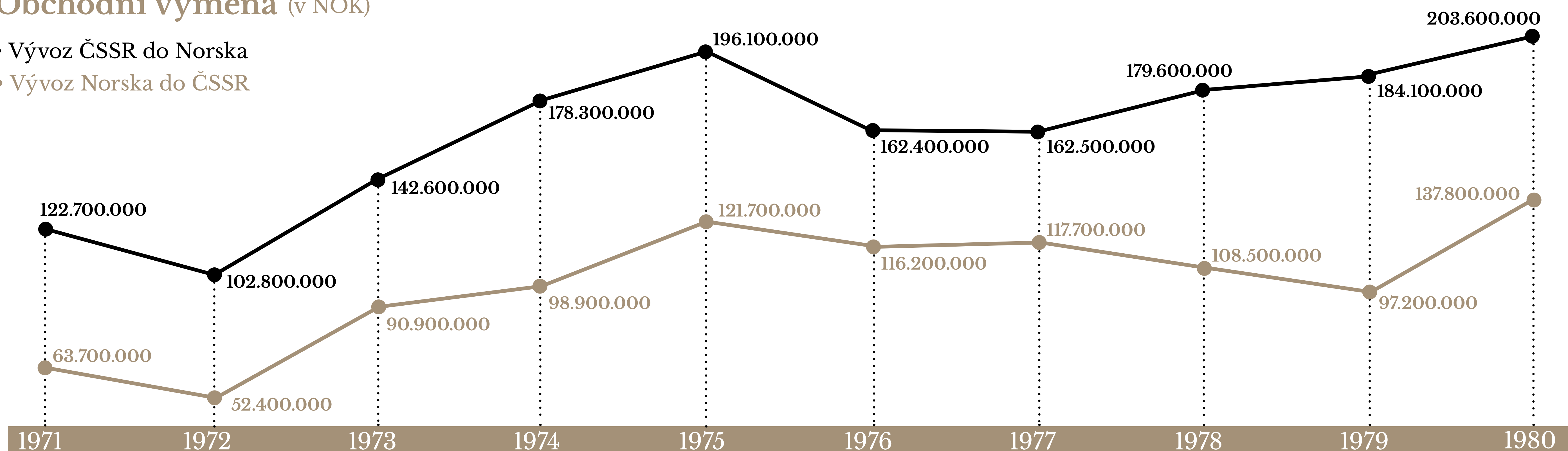
[illegible]

^
Norský pře-
klad manifestu
Charty 77
v deníku
Aftenposten
z ledna 1977.

1977: Vznik Charty 77 a následné zatýkání organizátorů manifestu vyvolalo v Norsku vlnu solidarity. Norský helsinský výbor hned začal československé chartisty podporovat. Od roku 1981 převzal odpovědnost za činnost **Fond na podporu Charty 77** vedený profesorem Thorolfem Raftem. Fond v rámci svých aktivit získával prostředky od jednotlivců, obcí i firem a peníze se pak posílaly pronásledovaným disidentům v Československu skrze Nadaci Charty 77 ve Stockholmu. Fond také aktivně informoval o činnostech Charty 77 a o represích, kterým byli její signatáři vystaveni ze strany komunistického režimu.

Obchodní výměna (v NOK)

- Vývoz ČSSR do Norska
- Vývoz Norska do ČSSR

1984: Českoslovenští skokani na lyžích závodili na slavném můstku v norském Holmenkollenu již od roku 1921, ale uběhlo 63 let, než zde v závodě zvítězili. V roce 1984 vyhrál soutěž ve skoku na velkém můstku v Holmenkollenu Vladimír Podzimek s nejdelším skokem 102,5 m. Stříbro si odnesl jeho krajan a kamarád Pavel Ploc. Dodnes se žádnému jinému českému skokanovi tento úspěch nepodařilo zopakovat.

1987: U příležitosti desátého výročí vzniku Charty 77 uspořádal Fond na podporu Charty 77 celovečerní program v Národním divadle v Oslu. V plně obsazeném divadle byla uvedena hra Václava Havla *Chyba*, zazněly písně Karla Kryla a Jaroslava Hutky, recitovaly se překlady básní Jaroslava Seiferta. Během slavnostního večera se svými projevy vystoupili ministr zahraničí Knut Frydenlund a předseda zahraničního výboru norského parlamentu Kåre Willoch. Součástí oslav připomínky výročí byla také výstava děl pěti československých karikaturistů na radnici v Oslu, kterou zahájil místostarosta Thorvald Stoltenberg. Norský PEN klub uspořádal setkání zaměřené na svobodu slova v Československu, čestným hostem byl šéfredaktor časopisu *Svědectví* Pavel Tigrid.

Z inscenace *Largo Desolato* Václava Havla v Národním divadle v Oslu. ✓

1987: Během bezpečnostní kontroly nově zrekonstruovaného norského velvyslanectví v Praze bylo nalezeno přibližně 20 mikrofonů skrytých ve zdech. Šlo o nejrozsáhlejší odposlouchávání, které bylo kdy na norských ambasádách ve východním bloku odhaleno. Velvyslanec ČSSR v Oslu, jenž byl předvolán na norské ministerstvo zahraničí, kde mu tlumočili důrazný protest, kategoricky odmítl, že by v odposlechu byly zapojeny československé úřady. „Naše nálezy jsou nepopíratelné. Způsob, jakým ČSSR reaguje, představuje další zátěž bilaterálních vztahů,“ komentoval mluvčí norského ministerstva.

< Setkání exilových chartistů v Oslu: P. Šmída, J. Bidlasová, H. a M. Konůpkovi, J. Hutka.

< Jeden z 15 kamionů, plný kancelářského vybavení před odjezdem z Norska.

1989: Již v únoru 1990 zakládá v Oslu více než stovka Čechů, Slováků a Norů Fórum Norsko-

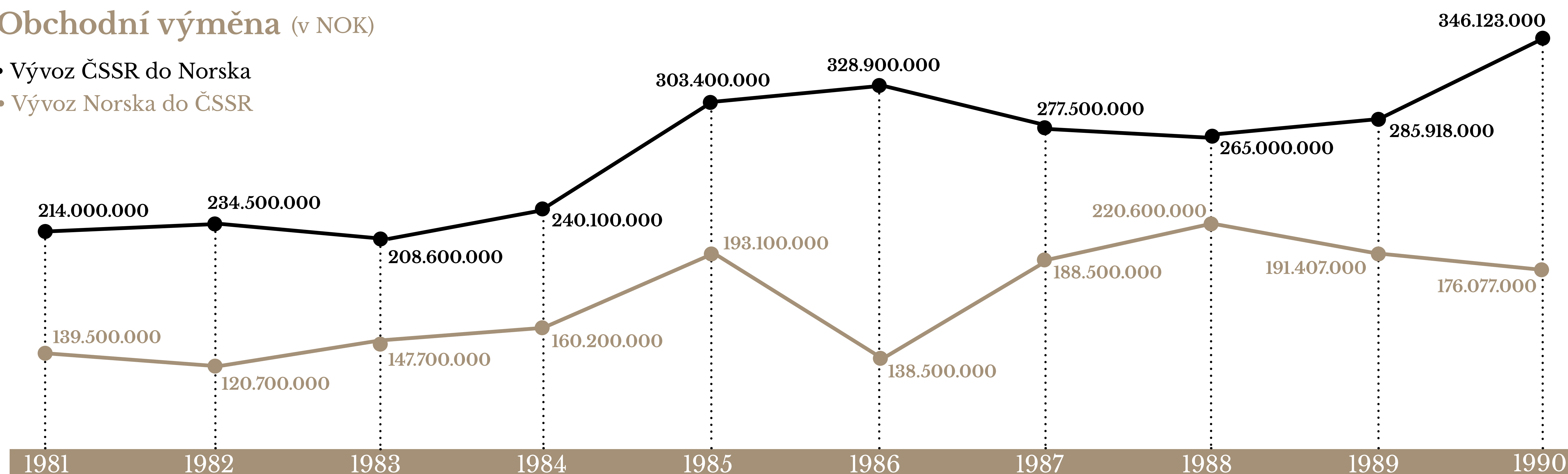
Československo. Jedním z nejdůležitějších cílů bylo poskytnutí všestranné pomoci Československu během znovunastolení demokracie. Na jaře 1990 poslalo Fórum 15 nákladních aut s kancelářským vybavením Občanskému fóru. Ve spolupráci s Věrou Čáslavskou a Janem Potměšilem opatřilo Fórum 70 invalidních vozíků, což bylo v Československu akutně nedostatkové zboží. Členové Fóra se také těšili z toho, že noví zastupitelé na československém velvyslanectví okamžitě vyjádřili činnosti podporu a přání spolupráce.

1990: Jednou z prvních z celkem 59 zemí, které Václav Havel během svého dvanáctiletého působení jako prezident Československa a České republiky navštívil, bylo Norsko. V srpnu 1990 se Havel zúčastnil v Oslu mezinárodní konference nazvané *Anatomie nenávisti*. Prezidentova řeč vzbudila značnou pozornost, protože hovořil o vlastních čerstvých zkušenostech z totalitního Československa: „Lidé nenávidějí jsou lidé s komplexem osudového nedocnění vlastní hodnoty.“

Obchodní výměna (v NOK)

- Vývoz ČSSR do Norska
- Vývoz Norska do ČSSR

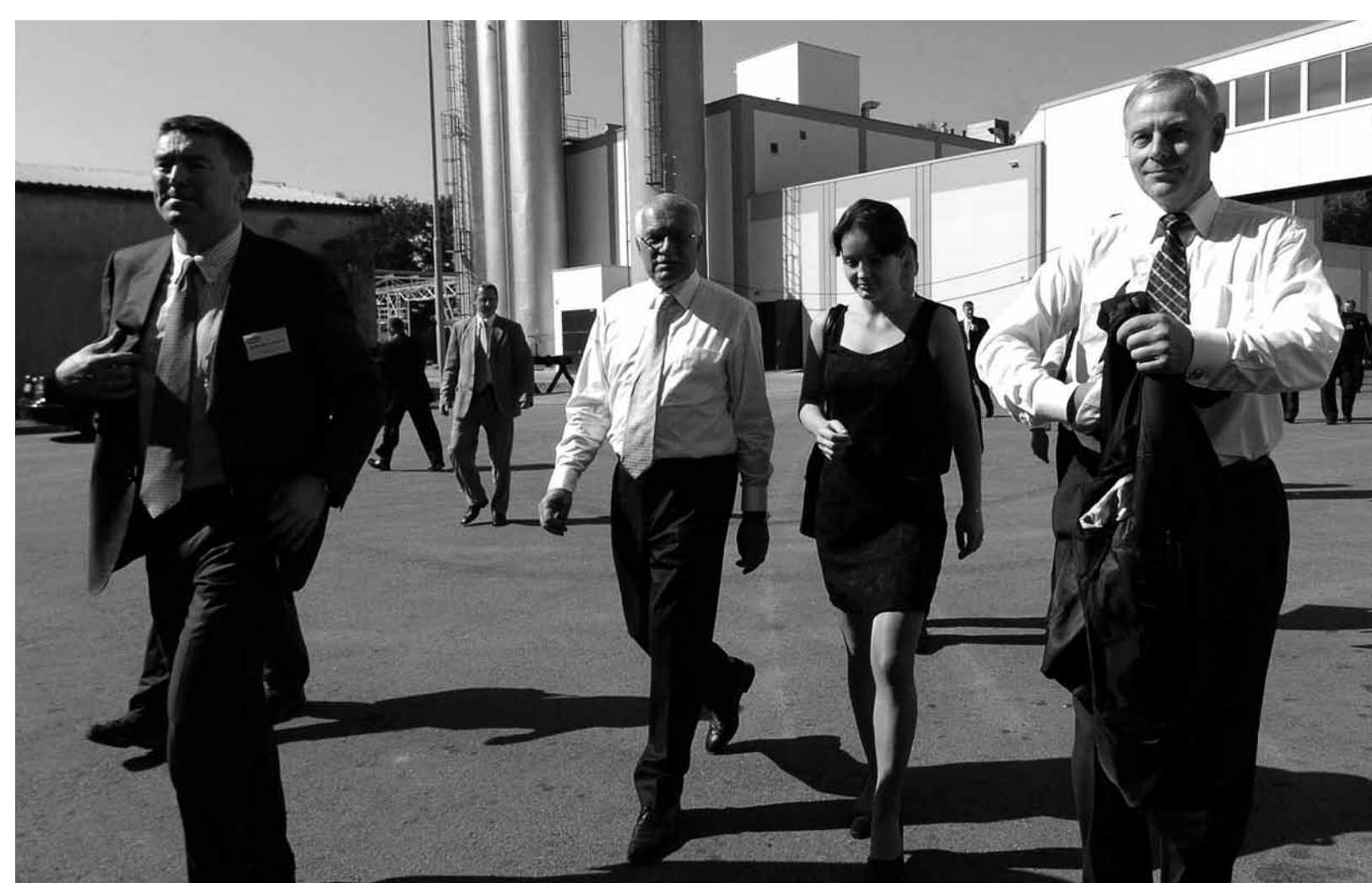

1991: Olze Havlové předali během oficiální návštěvy prezidentského páru v Oslu **významné norské ocenění Dojička roku**. V norské lidové tradici představovala dojička ztělesnění samostatnosti a dovednosti. Tato cena se od roku 1988 uděluje ženám právě za tyto vlastnosti. Mezi další oceněné patří například bývalá norská premiérka Gro Harlem Brundtland a laureátka Nobelovy ceny za literaturu Doris Lessing.

V. Klaus na návštěvě byšické Vitany. >

1992: Norská potravinářská společnost Rieber & Søn byla jedním z 60 zahraničních firem, které se zúčastnily první vlny velké privatizace v Československu. Za cca 320 milionů korun československých odkoupila **norská firma ikonickou Vitanu**, největšího výrobce polévkových přípravků a polévkového koření v Československu. Nejistota, kterou „vikinští investoři“ u 750 zaměstnanců vyvolali, brzy zmizela. Rieber & Søn v následujících letech masivně investovala do modernizace a rozšíření závodu.

1997: Norský král Harald V. a královna Sonja podnikli **státní návštěvu do České republiky**. Během třídenního pobytu zde navštívili Prahu a Karlovy Vary. V Praze král zahájil obchodní veletrh, kterého se zúčastnilo 22 norských firem. Královna zahájila uměleckou výstavu na Staroměstské radnici. Pro královský pár to byla první státní návštěva v zemi bývalého východního bloku. „U krále Haralda a královny Sonji jsem zaznamenal skutečný a vřelý zájem o Českou republiku,“ komentoval návštěvu královského páru prezident Havel.

1997: Kateřina Neumannová získala na MS v klasickém lyžování v norském Trondheimu **bronz v běhu na lyžích na 15 km**. Pro Neumannovou to byla první medaile na mezinárodním mistrovství v kategorii dopělých. Zároveň šlo o nejlepší umístění českých sportovců na tomto mistrovství.

1993: Po sametové revoluci se česká závislost na zemním plynu z Ruska stala politicky neudržitelnou. Proto v roce 1993 český státní plynárenský podnik Transgas zahájil **vyjednávání s Norskem o dodávkách zemního plynu**. Česká vláda nepodlehla velkému tlaku Moskvy, která usilovala o zachování svého energetického monopolu. V dubnu 1997 podepsalo Norsko s Českou republikou dohodu o dodávkách celkem 52 miliard m³ zemního plynu ze Severního moře. V následujících 20 letech pokryl norský plyn asi 20% české roční spotřeby. Česká republika byla první zemí postkomunistické Evropy, která takto důsledně diverzifikovala dodavatele zemního plynu.

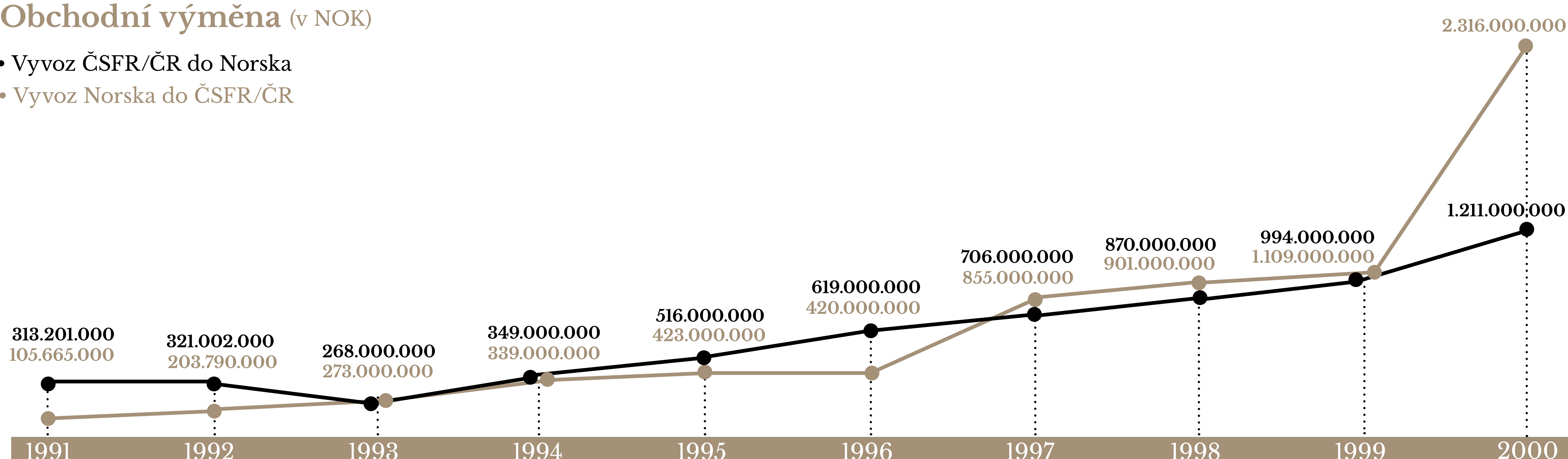
< Speciální jednotky ČR v Afghánistánu používají zbraňové stanice norského výrobce Kongsberg.

1999: Norsko plně podpořilo **připojení České republiky k NATO**. Většina stran v norském parlamentu viděla rozšíření aliance o tři postkomunistické státy jako pozitivní krok, který zvýší bezpečnost a politickou stabilitu celé Evropy. Zároveň pro norské poslance znamenalo členství České republiky v NATO hmatatelný projev její příslušnosti k Západu. V rámci NATO se spolu norské a české vojenské síly zúčastnily bojů v bývalé Jugoslávii a Afghánistánu. Čeští vojáci se rovněž několikrát účastnili cvičení NATO v Norsku.

2000: Celkem 240 občanů České republiky, kteří za 2. světové války vykonávali **nucenou práci v Norsku**, obdrželi z Česko-německého fondu budoucnosti odškodnění. Kompenzaci financovaly německé podniky a spolková vláda, jako morální gesto vůči dlouhodobě opomíjeným obětem nacistického režimu. V prvním desetiletí po sametové revoluci se tzv. Noráci scházeli jednou ročně na vzpomínkové akci.

Obchodní výměna (v NOK)

- Vyvoz ČSFR/ČR do Norska
- Vyvoz Norska do ČSFR/ČR

2007: S podporou Ministerstva školství ČR provedli přírodovědci z Jihočeské univerzity (JU) první **terénní průzkum arktických biotopů** u Pyramidenu na Svalbardu. O šest let později, Centrum polární ekologie na JU zakoupilo v Longyearbyen na Svalbardu rodinný dům, který přebudovalo na vědeckou stanici. V roce 2015 guvernér ostrovů udělil českým vědcům povolení vybudovat si terénní stanici Nostoc v zátocce Petunia. Český výzkum Arktidy se zaměřuje na dvě klíčové otázky současnosti: jak arktický ekosystém reaguje na globální oteplování a jak tyto procesy ovlivňuje činnost člověka.

pro norské sportovce triumfem. Norsko získalo dvakrát více medailí (pět zlatých, čtyři stříbrné a tři bronzové) než druhá nejúspěšnější země, USA. Poprvé se na programu MS objevil skok na lyžích v kategorii žen. V této disciplíně získala Norka Anette Sagen bronz. Lukáš Bauer zajistil nejlepší české medailové umístění stříbrem z běhu na lyžích na 15 km.

2004: Jako nový člen EU se Česká republika stala součástí Evropského hospodářského prostoru (EHP). Ten představuje dohodu mezi EU a třemi zeměmi Evropského sdružení volného obchodu – Norskem, Islandem a Lichtenštejnskem. Od té doby je Česká republika a 14 dalších členských států EU příjemcem **finanční podpory Fondů EHP a Norska**, které přispívají ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů v EHP. Za posledních 16 let podpořily Fondy EHP a Norska v České republice přes tisíc projektů v řadě oblastí za více než 6 miliard korun. I pro Norsko má spolupráce značný přínos, protože klade důraz na sdílení a výměnu zkušeností mezi českými a norskými partnery projektů.

< Díky Norským fondům byl Filozofický sál Strahovské knihovny zrestaurován za více než 50 milionů korun.

2004: Na přetrvávající zájem norských turistů o návštěvu českého hlavního města zareagovala nízkonákladová společnost **Norwegian Air** zavedením **přímé letecké linky** mezi Oslem a Prahou a Trondheimem a Prahou. Spojení byla tak oblíbená, že později zahájily provoz lety do Prahy i ze Stavangeru a Bergenu. Praha je pro norské turisty v žebříčku top 10 evropských velkoměst stálíci. Od roku 2004 navštívilo Českou republiku ročně průměrně 70 000 norských turistů. Pro české turisty, zejména rybáře, je Norsko stále populárnější destinací.

< Až 70 vědců a studentů z ČR se ročně účastní kurzů Centra polární ekologie na Svalbardu.

< Přítomnost korunního prince Haakona Magnuse v Liberci povzbuzovala norské sportovce.

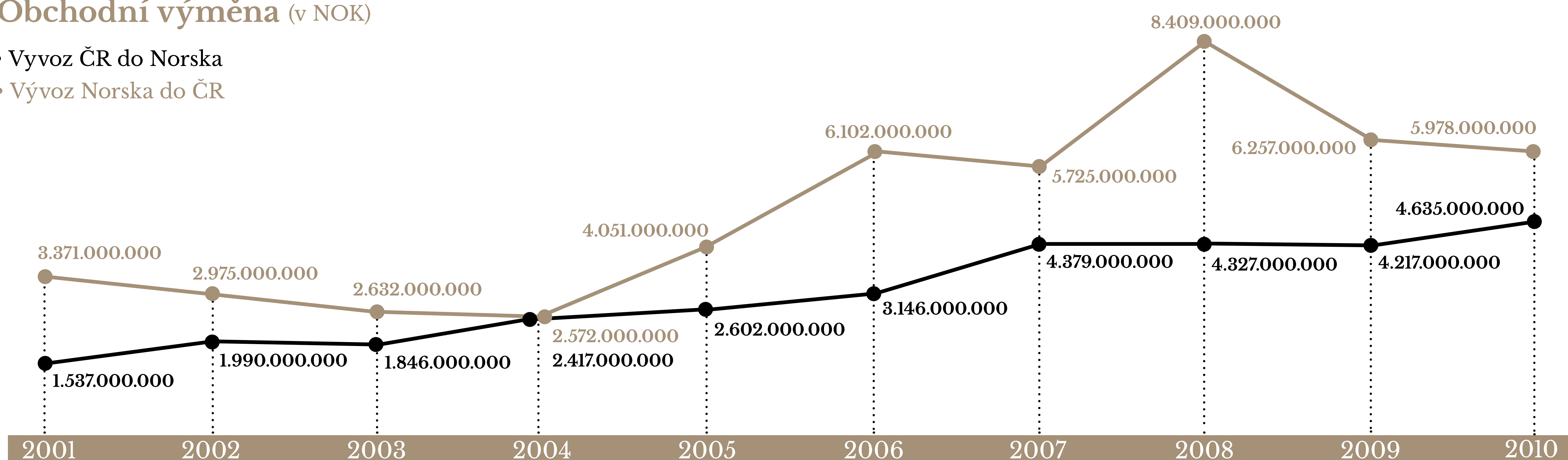
2009: Stejně jako v mistrovství světa v klasickém lyžování ve Štrbském Plese v roce 1935, i **mistrovství světa v Liberci v roce 2009** bylo

2010: Necelých 12 let poté, co Škoda uvedla na **norský trh vůz Octavia Combi**, překonala mladoboleslavská automobilka hranici 24 000 prodaných aut. Zatímco před rokem 1989 byla tato značka v Norsku terčem mnoha vtipů, nyní patří mezi čtyři nejoblíbenější rodinná vozidla v třídě kombi. Norští zákazníci oceňují Octavii jako praktické, všestranné a spolehlivé auto za rozumnou cenu. „Octavia Combi s pohonem na všechna čtyři kola musela být zkonstruována s ohledem na norské silnice v zimě,“ hodnotí místní automobilové magazíny.

Obchodní výměna (v NOK)

- Vyvoz ČR do Norska
- Vývoz Norska do ČR

2014: Kauza Evy Michalákové, české matky, které v roce 2011 sociální služba **Barnevernet** v Norsku odebrala dvě děti, přinesla Norsku v českých médiích negativní ohlas. Zastánci Michalákové tvrdí, že rozhodnutí sociální služby, které později soudy dvou instancí potvrdily, je neopodstatněné. Ve věci se angažovala i česká diplomacie a vláda. Někteří politici si přáli vypovědět norskou velvyslankyni. Spor se dostal před Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku.

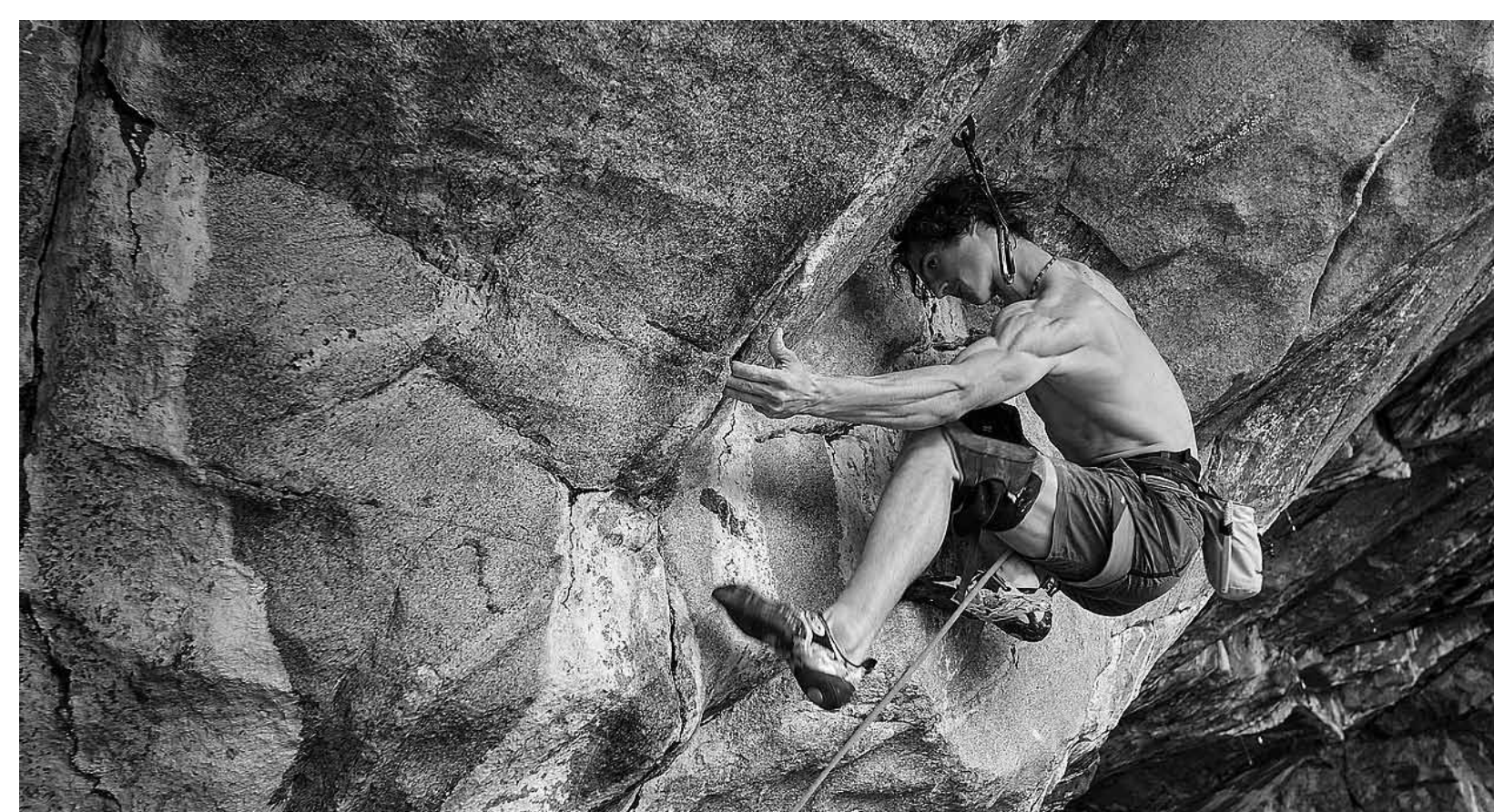
^ Hokejista Dominik Hašek nabízí svou zlatou medaili z Nagana tomu, kdo dostane "naše kluky" do ČR.

2015: „Jeden z nejsilnějších zážitků, které jsme kdy v opere zažili.“ Zřídka se kritika shodne tak, jak se nadšeně vyjádřila o **inscenaci Káti Kabanové v Norské opere**. Podle recenzí v tisku Janáčkova *Kabanová* v podání německého divadelního režiséra Willyho Deckera představuje mezinárodní operu na nejvyšší úrovni. V hlavní roli zářila norská sopranistka Kari Postma, sbor byl sestaven tak, aby vynikly individuální kvality jednotlivých zpěváků a navzájem se doplňovaly. Orchestr, jehož dirigentem byl rodilý Brňan Tomáš Hanus, vytvářel hloubku a atmosféru, která posouvala děj dopředu. „Takovou uměleckou energii by si národní opera měla střežit jako poklad,“ hodnotil obávaný kritik deníku *Dagbladet*.

Inscenace Janáčkovy Káti Kabanové v Oslu vyvolala nebývalé nadšení kritiků. v

2017: V Anežském klášteře v Praze byla slavnostně podepsána Memoranda o porozumění pro aktuální, již **třetí programové období Fondů EHP a Norska**. Česká republika v tomto období obdrží 184,5 milionů EUR (cca 5 miliard korun). Podporu získají projekty zaměřené především na vědu a výzkum, ochranu životního prostředí, kulturní dědictví a spolupráci v kultuře, veřejné zdraví, vzdělávání a spolupráci v justici. Značný důraz je kladen na lidská práva, inkluzi Romů a rozvoj občanské společnosti. Nové období přináší také velké možnosti pro bilaterální projekty a aktivity. Většinu programů Fondů EHP a Norska v České republice spravuje Ministerstvo financí ČR.

2017: V norském Flatangeru uskutečnil český sportovní lezec **Adam Ondra první přelez cesty s obtížností 9c**. Podruhé tak Češi přepsali v Norsku historii lezení. Ondra, čtyřnásobný mistr světa ve sportovním lezení, cestu ve Flatangeru sám navrtal v roce 2013. Rekordní přelez mu trval necelých 20 minut. Šlo o první cestu této obtížnosti na světě, a tím pádem o nejtěžší cestu světa vůbec.

2018: Více než **200 vojáků Armády České republiky** se v Norsku zúčastnilo Trident Juncture, největšího cvičení Severoatlantické aliance za posledních deset let. Cílem cvičení bylo ukázat schopnost aliančních jednotek vést operaci vysoké intenzity na vnější hranici států NATO v případě aktivace článku 5 Washingtonské smlouvy. Pro příslušníky úkolového uskupení protivzdušné obrany, jehož jádro tvoří 25. protiletadlový raketový pluk ze Strakonice, byla účast na Trident Juncture ve středním Norsku zároveň certifikačním cvičením. Strakonický pluk se stal součástí útvaru Síly velmi rychlé reakce NATO pro řešení nejrůznějších krizí.

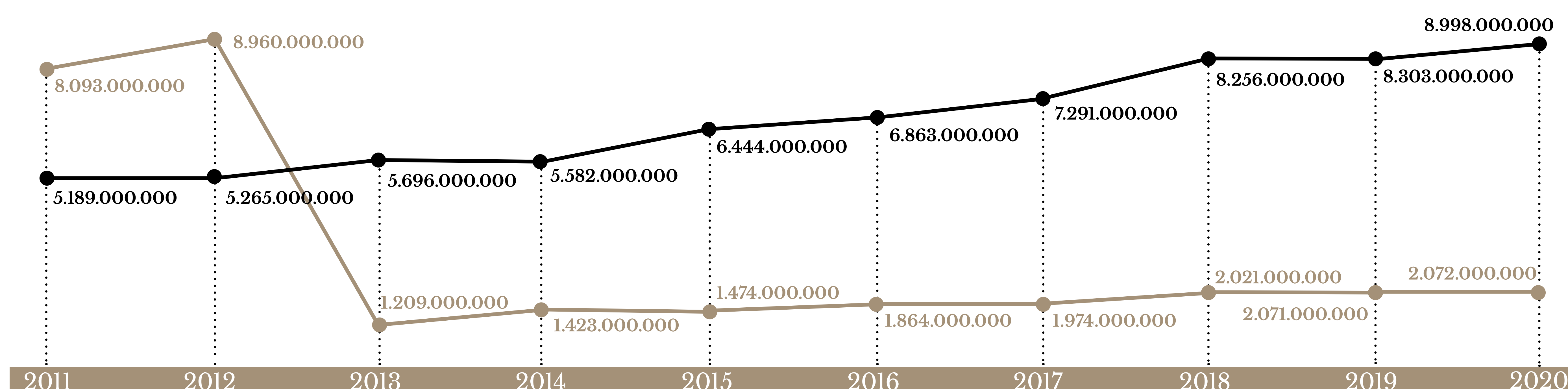
< Norská premiérka Erna Solberg se zdraví s příslušníky Armády ČR během cvičení Trident Juncture.

2019: Norský hudební manažer a režisér **Per Boye Hansen se stal uměleckým ředitelem Opery Národního divadla a Státní opery v Praze**. Boye Hansen hodlá v Praze respektovat místní tradice, ale zároveň otevřít pražské operní dění mnohem více dialogu se zahraničím a mezinárodní spolupráci. V roce 2015 Norská národní opera získala pod vedením Pera Boye Hansena Mezinárodní operní cenu v kategorii Nejpřístupnější scéna.

Obchodní výměna (v NOK)

- Vývoz ČR do Norska
- Vývoz Norska do ČR

2011-2021